

ELECCIONS EUROPEES 2024

Punt d'inflexió en la integració de la Unió Europea?

- Del 6 al 9 de juny de 2024 tindran lloc les eleccions al Parlament Europeu –les primeres eleccions transnacionals del món– moment en el qual més de 370 milions de ciutadans dels 27 estats membres estaran cridats a les urnes per triar 720 eurodiputats que representaran 450 milions de ciutadans. Aquests comicis, marcats per les guerres a Ucraïna i Gaza, se celebren en un escenari geopolític que ha canviat radicalment des de les últimes eleccions el 2019 i amb unes enquestes que predeuen que el pròxim Parlament Europeu es desplaçarà cap a la dreta de l'espectre polític.
- Resultat d'un esforç de reflexió conjunt liderat per CIDOB, CEPS i IE, i en el marc del projecte DigiDem-EU, es publica la monografia **Eleccions europees 2024. Punt d'inflexió en la integració de la Unió Europea?** que analitza alguns dels temes clau en l'agenda política europea del nou mandat, i presenta, en una **segona part**, la perspectiva electoral en diversos estats membres.

(31/05/2024). Tot i que tradicionalment les eleccions europees han estat considerades de segon ordre, **s'estima que un 70% de la legislació nacional té el seu origen en les decisions comunitàries**. La politització dels afers europeus, i la progressiva contraposició de punts de vista sobre aquests, especialment entre les forces europeïstes i les forces nacionalistes i euroescèptiques, és un fenomen creixent i imparable. Aquesta **monografia** publicada per CIDOB, CEPS i IE, i la primera part de la qual ha estat editada pels investigadors del CIDOB, **Carme Colomina** i **Héctor Sánchez Margalef**, posa de manifest que el resultat de les eleccions al Parlament Europeu determinarà el futur immediat del procés d'integració europea en molts temes: l'agenda verda, la futura ampliació de la UE, la política de defensa, el debat sobre els recursos propis de la UE. Els avenços legislatius dependran de les majories que es formin al nou Parlament i de la naturalesa i composició de la nova Comissió Europea.

Després de les eleccions, ¿més o menys Europa?

Aquesta és la pregunta que es fa l'investigador del CIDOB, **Héctor Sánchez Margalef**, per a qui la cessió de sobirania ha permès als europeus afrontar reptes comuns com a bloc en un món cada vegada més competitiu on, per si sols, els estats membres no tindrien la mateixa capacitat per fer valer els seus interessos. No obstant això, si els resultats electorals són semblants al que apunten les enquestes, **el nou Parlament Europeu serà més bel·ligerant amb la cessió de competències i per tant la integració europea pot patir una frenada i, potencialment, aturar-se**. En aquesta mateixa direcció apunten, **Ilke Toygür** i **Luis de Lossada**, investigadors de l'IE, subratllant que la percepció de l'extrema dreta sobre l'ampliació de la UE és que suposa un cost massa elevat en termes de concessions quant a sobirania nacional i esforços econòmics i que provocarà fluxos migratoris "no desitjats". **Un augment de la representació de l'extrema dreta podria complicar el procés d'aprovació parlamentària dels tractats d'adhesió, dificultar la concessió de majors ajuts financers per a les reformes relacionades amb l'ampliació i reduir la importància concedida a l'Estat de dret dins i fora de la Unió Europea**.

La defensa com a pilar de la integració europea

Les properes eleccions europees tindran lloc sota l'ombra de l'amenaça russa, els interrogants sobre la relació transatlàntica i l'auge de la Xina. Els riscos geopolítics als quals s'enfronta Europa en l'actualitat convertiran la **defensa en una qüestió política clau**, assenyala **Daniel Fiott**, investigador no resident del Real Instituto Elcano. Si bé des de 2016, la UE ha creat noves eines –**Fons Europeu de Defensa (FED)** i **Fons Europeu per a la Pau (FEP)**–, la nova legislatura tindrà un pes decisiu en l'assignació del pressupost de la UE destinat a la defensa europea en els propers anys. Sobre la futura capacitat econòmica de la UE, **Victor Burguete**, investigador sènior del CIDOB, subratlla en el seu article que una de les prioritats del pròxim executiu comunitari serà el disseny del nou marc financer plurianual (MFP) que abastarà el període 2028-2035. **El pressupost de la UE s'ha mantingut en l'1% del PIB de la UE des de finals dels anys 80, insuficient per fer front a emergències i donar suport a les noves prioritats polítiques de la UE, entre les quals destaquen la transició ecològica, la política industrial i la defensa**, i en aquesta última les disparitats en matèria de despesa seran notables en funció de la percepció del risc dels països.

La **desinformació com a desafiament geopolític i problema social** centra el capítol de **Carme Colomina**, investigadora sènior del CIDOB, que la qualifica "d'instrument d'ingerència externa però també de fragilitat interna". Per a **Colomina**, les urnes s'han convertit en el test més directe a les vulnerabilitats que afecten els sistemes democràtics europeus: des de **l'erosió en la confiança institucional fins a la polarització dels debats i els afectes; de la capacitat tecnològica per falsejar la veritat a l'impacte de les respostes de la desinformació com a problema social**. En el context de les eleccions europees de 2024, la UE ha desplegat dues iniciatives legislatives importants en la seva lluita contra les notícies falses: la **Llei de Serveis Digitals (DSA)** i el **Reglament europeu de la Intel·ligència Artificial**.

Pacte verd europeu, migracions i joventut, l'agenda inconclusa de la UE

Marta Galceran i **Agustí Fernández de Losada**, investigadors del Programa Ciutats Globals del CIDOB, exposen que l'euroescèpticisme té una geografia variable i s'expressa de manera contundent en alguns territoris més deprimits, perifèries marcades per la falta d'oportunitat, en especial en entorns rurals. La **bretxa urbà-rural** descriu l'anomenada **geografia del descontentament** plasmada en les recents protestes dels agricultors en moltes capitals europees. El descontentament del món rural amb les polítiques climàtiques sembla haver sumat una part de la dreta tradicional al bloc del negacionisme climàtic, augurant un futur incert de l'agenda verda de la UE. **Ana García Juanatey** i **Andrea Noferini** apunten que el canvi climàtic s'està configurant com un dels assumptes més polititzats en l'agenda actual, i van en augment les forces polítiques que argumenten que la «ideologia climàtica» ha anat massa lluny i que els seus costos econòmics són inassumibles. El suport de la ciutadania a aquests compromisos també sembla estar en retrocés: **si bé gairebé nou de cada deu europeus donen suport a l'objectiu central de la UE de reduir les emissions de carboni a zero per al 2050, aquest suport ha retrocedit respecte al 2019 en 19 dels 27 països de la UE**.

Una altra de les qüestions amb més prominència en el debat polític europeu és la migració, motivat per l'ascens de les forces d'extrema dreta que ha fet de la lluita contra la immigració el seu principal cavall de batalla propagandístic i electoral, com explica **Francesco Pasetti**, investigador principal del CIDOB. El **pes cada vegada més gran que la ciutadania concedeix a les qüestions identitàries i culturals**, reafirmen el discurs antiimmigració com un element central de la contesa política. Per a **Pasetti** l'evolució de la governança migratòria europea ha estat un lent però inexorable camí cap al projecte **Europa-fortalesa**, a costa dels drets i la vida de les persones migrants.

És jove la UE? planteja l'investigador **Javier Carbonell** quan **només el 6% dels europarlamentaris és menor de 35 anys, tot i que un cinquè de tots els europeus té entre 18 i 35 anys**. La **precarietat laboral i l'atur juvenil han provocat que un 26% dels joves europeus entre 18 i 24 anys estiguin en risc de pobresa o exclusió social**. El repte de la UE consisteix a donar resposta als problemes dels joves –habitatge, salut mental, mercat laboral, crisi climàtica i de la democràcia– de manera que els seus greuges no els polititzin les forces euroescèptiques. Tot i que a la UE li interessa involucrar els joves per garantir la seva legitimitat i continuïtat, el que es dirimeix en aquestes eleccions és si les polítiques de joventut seran prou valentes com per solucionar la complicada situació dels joves.

Recorregut geogràfic per la campanya de les eleccions al Parlament Europeu

La **segona part de la monografia**, editada per **Sophia Russack**, investigadora del CEPS, i **Ilke Toygür**, directora de l'IE Center for Innovation in Global Politics and Economics, reuneix destacats representants de think tanks europeus, en els capítols dels quals s'aporten visions des d'**Alemanya, França, Itàlia, Espanya, Polònia, Bèlgica, República Txeca, Hongria, Àustria, Finlàndia, Irlanda i Estònia**.

Per a més informació:

Esther Masclans - Cristina Serrano

Premsa i comunicació. CIDOB

Tel. 93 302 64 95 – Tel. 626 39 11 41 Esther Masclans

emasclans@cidob.org; cserrano@cidob.org